

﴿كُنْدَأَ مَا تُوعِدُونَ لِيَوْمَ الْحِسَابِ﴾^⑤

"Kuni wanta Guyyaa Qurannootif waadaa galamtaanidha."

Al-Qur'aan 38:53

Kana jechnum yaa warra Rabbiiin sodaatan! Jannumii fi qananni ishii kuni
wanta Rabbini azza wa jalla Guyyaan Qiyaamaan waadaa isinif gaaleedha.

Waadaan Rabbii ni dhufa, shakkii hin qabu

www.sammubani.com/?p=15204

Jannata Isiniif waadaa galamte kafaruu fi shirkii hojjachuun hin dhabinaa-Kutaa 1

Description

Bismillah. Alhamdulillah. Rabbii jirenyaa lama uumee ergasii jirenyaa tokkoffaa iddo qormaataa, jirenyaa lammataa immoo iddo jazaa taasiseef galanni haa galu. Addunyaan tuni iddo qormaataa fi hojiiti. Aakhiraan immoo iddo jazaati fi turtiiti. Addunyaan tuni iddo qormaataa fi hojii waan taatef yeroo muraasaf turti. Akhiraan immoo gahuumsa namaa waan taateef yeroo hundaa turti. Namni iddo qormaataa osoo jiruu wanta isarraa barbaadame hojjate, iddo jazaatti badhaasa guddaa fi qananii abadii argata. Namni iddo qormaatatti wanta isarraa barbaadame hojjachuu dhiise immoo badhaasa dhabuun dararaa abadiitif of saaxila.

Namoonni gariin akkana jechuun gaafatu, «Akhiraan isin jettan meeti? Namni duâ€™e kan lamu kaafamu hin argine.» Deebiin namoota kanniinif kenninu: jalqaba qormaanni yeroo fi bakka qaba, firiin qormaataas akkasuma. Osoo yeroon qormaataa hin dhumatin firiin qormaataa ni ibsimmaa? Addunyaan tuni iddo qormaataa waan taatef, yeroon qormaataa Rabbiin oltaâ€™aan murteesse hin dhumanne. Wanta namoonni ittiin qoraman keessaa tokko wanta ijaan hin mulâ€™annetti (ghaybitti) amanuudha. Duâ€™aan booda kaafamun, Jannataa fi Jahannam wanta ghaybi (ijaan hin mulâ€™anne) irraayyi. Kanaafu, yeroon qormaataa osoo hin dhumatin namni duâ€™e osoo kaafamee fi Jannataaf Jahannam mulâ€™atanii, silaa qormaanni namoonni ittiin qoraman akka barattoota**qoruun dura deebii isaanitti agarsiisu** taâ€™a. Deebii qormaataa erga itti agarsiistee booda barattoota qoruun maal faaydaa qabaa?

Akkasumas, yeroon qormaataa dhumachuun dura osoo namoonni duâ€™an kaafamanii fi Jannataaf Jahannam mulâ€™atanii, silaa muâ€™mina fi kaafirri addaan hin baafamu ture. Muâ€™minni duâ€™aan booda kaafamatti, Jannataa fi Jahannamitti amanuun kaafira irraa adda baha.

Hanga yeroon qormaata addunyaa tanaa dhumatutti Jannataa fi Jahannam namarraa dhokatoo taâ€™anii turu. Yeroon qormaataa yommuu xumuramu, ifatti bahu. Saâ€™aatin yeroon qormaata addunyaa tanaa itti xumuramu, yommuu Qiyaamaan dhootudha. Akkuma barattooni yommuu firiin qormaata ibsamu wanta yeroo qormaataa hojjatan beekan, namoonnis Guyyaa san wanta addunyaa keessatti hojjatan ni beeku. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

﴿وَإِذَا الْصُّحْفُ نُشِرَتْ ﴿١٥﴾ وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ﴿١٦﴾ وَإِذَا أَلْجِيْمُ
 سُعِرَتْ ﴿١٧﴾ وَإِذَا أَلْجَنَةُ أَزْلَفَتْ ﴿١٨﴾ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَا أَخْضَرَتْ ﴿١٩﴾﴾

â€œYeroo galmeewan banaman. Yeroo samiin buqqifamtee maramte. Yeroo Jahannam qabsiifamte, Yeroo Jannanis dhiyefamte. Nafseen hundi wanta fidde ni beekti.â€ Suuratu At-Takwiir 81:10-14

Suurah tana keessatti Guyyaa kam firiin qormaata akka mulâ€™atu ibsa. Guyyaan firiin qormaata addunyaa tanaa itti mulâ€™atus yeroo galmeewan hojiin namootaa keessatti galmaaâ€™e banamanii fi raabsaman, yeroo samiin buqqifamtee maramtu, yeroo Jahannam qabsiifamtu fi Jannanii dhiyefamtuudha. Yeroo wantoonni kunniin argaman nafseen hundi wanta **hojjattee dabarsite** ni beekti. Namni hundi wanta hojjatee dabarse ni beeka, jazaahojiiisaas ni bara. Jecha biraatin firii qormaataa addunyaa keessatti qoramaa ture ni beeka. Jazaan kuni takkaa gara Jannataa, takkaa immoo gara Jahannam taâ€™a. (Qormaanni asitti barbaadame, qormaata waraqaa irratti qoraman osoo hin taâ€™in, wantoota namoonni addunyaa keessatti ittiin qoramaniidha. Balâ€™innaan kitaaba â€œKaayyoo Jireenyi Tuni fi Ilmi Namaa Itti Uumamaniifâ€ ilaalun ni dandaâ€™ama.)

Kanaafu, hanga yeroon qormaata addunyaa xumuramutti firiin qormaataa ifa hin bahu. Namni qormaata keessatti milkaaâ€™inna guddaa barbaadu, yeroo qormaataa cime hojjata. Dhugumatti, milkaaâ€™inni guddaan Guyyaa Murtii ibidda jalaa nagaha bahuun Jannata seenudha. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

كُلُّ نَفْسٍ ذَآءِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُؤْفَى نَجْوَاتُكُمْ يَوْمَ
 الْقِيْمَةِ فَمَنْ زُحْرِخَ عَنِ النَّارِ وَأَدْخَلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا
 الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَعٌ الْغُرُورِ

١٨٥

â€œLubbuun hundi duâ€™a ni dhandhamti. Mindaawan keessanis guutumaatti kan argattan Guyyaa Qiyaamati. Namni ibidda irraa fageeffamee Jannata seesifame, dhugumatti milkaaâ€™eera. Jireenyi addunyaas meeshaa gowwoomsaa qofaâ€ (Suuratu Aali-Imraan 3:185)

Mata-duree keenya, â€œJannata isiniif waadaa galamte kafaruu fi shirkii hojjachuun hin dhabinaaâ€ jechuun qabannee kan dhiyaannef sababa sadiifi:

Iffaa-Waaâ€™ee iimaanaa fi faallaa iimaanaa kan taâ€™e kufrii ilaalaaturreera. Iimaana kan waliif dhaamnu fi kufrii irraa wal dhoowwinuuf addunyaa fi Aakhiratti milkii guddaan milkaaâ€™ufi. Namni Jannata kan seenu iimaana sirrii yoo qabaate qofa.

2ffaaâ€“ Waaâ€“ee tawhiidaa fi faallaa isaa kan taâ€“ee shirkii ilaalaa turreera. Namni Jannata seenu kan dandaâ€“u, tawhiida yoo qabaate fi shirkii irraa yoo qulqullaaâ€“medha. Namni shirkii guddaa hojjate, gonkumaa Jannata hin seenu.

3ffaaâ€“ Wantoota armaan olii yommuu ibsinu adabbii nama kafaree fi shirkii hojjate ibsinee jirra. Nafseen namaa tuni wanta sodaachisaa qofa yoo ibsaniif ni sunturti, ni dheessiti. Garuu yoo wanta abdachiisaa ibsaniif ni diriirti, ni gammaddi. Kanaafi, Qurâ€“aana keessatti wanta sodaachisaa fi abdachiisa lakkuu taâ€“anii waliin arganna. Wanti sodaachisan jalqaba yoo eerame, itti aanse wanti abdachiisan ni ibsama. Yookiin wanti abdachiisan jalqaba yoo eerame, itti aanse wanti sodaachisan ni ibsama. Tooftaa sodaachisuu fi abdachisu kana fayyadamuun wal barsiisuu fi jirenyaa keenya foyeesuuf haa carraaqnu.

Namni yeroma addunyaa tanaan ala addunyaan biraan garmalee balâ€“oo taate akka jirtu yaadu fi amanu, balâ€“inni fi tasgabbiin isatti dhagahama. Namni addunyaa tana malee addunyaan biraan hin jirtu jedhe immoo dhiphinnatu isatti dhagahama. Sababni isaas, addunyaa tuni dhiphoo waan taatet wanta dharraâ€“uu fi abdatu hunda hin argatu.

Dhugumatti, Jannani biyya balâ€“oo balâ€“inni ishii akka samii fi dachii taâ€“eedha. Balâ€“inna kana waliin qananii ishii keessa jiru wanta takkuu ijji hin argine, gurri hin dhageenye fi qalbii namaa irra hin qaxxaamureedha.

Balâ€“inna Jannataa

Ilmi namaa marsaalee jirenyaa afur qaba. Isaaniis: garaa haadhaa, addunyaa tana, barzakha fi gahuumsa dhumaa Jannata ykn Jahannam. Balâ€“inni Jannataa balâ€“innaa addunyaa tanaatin yommuu wal bira qabamu, akka balâ€“inna addunyaa tanaa garaa haadhaatiin wal bira qabamuut. Akkuma garaan haadhati fi addunyaa tuni yommuu wal bira qabaman, addunyaa garaa haadhaa caalaa garmalee balâ€“oo taate, Jannataa fi addunyaa tunis yommuu wal bira qabaman, Jannani addunyaa tana caalaa garmalee balâ€“oodha. Rabbiin subhaanahu wa taâ€“aalaa ni jedha:

* وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا
 السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتُ لِلْمُتَّقِينَ

â€œGara araarama Goftaa keessan irraa taâ€“ee fi Jannata warra Rabbiin sodaataniif qophoofta kan balâ€“inni ishii akka samiiwanii fi dachii taatetti ariifadhaâ€“ Suuratu Aali-Imraan (3):133

Araarama (maghfirah) jechuun badii haguuguu, irra darbuu fi adabuu dhiisudha. Gara Araarama Rabbiitti fiigun takkaa araarama kadhachuun takkaa immoo hojii gaggaarii hojjachuun taâ€“a. Istighfaara (araarama kadhachuun)- Allaahumma-ghfirlii (Yaa Rabbii naaf araarami), Astaghfirullah (Rabbitiin araarama kadha) fi kkf jechuudha. Hojiin gaariin immoo hojii badaa oofa (haaqa). Rabbitiin

---

subhaanahu wa taâ€™aalaa sababa hojii gaggaariitiin badii namarrahaxaawa. Kan akka salaata shananii, sooma Ramadaanaa, Hajji, umraa fi kkf.

Asi olitti gara â€œ**Araaramaa Gooftaa keessan irraa taâ€™e fi Jannataâ€™ariifadhaa** (fiigaa)â€ jedhe. Sababni isaas, gammachuun ilma namaa waa lamaan malee hin guuttamu: wanti jibban namarrahadeemu fi wanta barbaadan argachuudha.[\[1\]](#) (Araaramaan wanti jibban namarrahadeema, Jannata keessa immoo wanta barbaadantu jira.)

â€œJannata warra Rabbiin sodaataniif qophoofte kan balâ€™inni ishii akka samiiwanii fi dachii taatetti ariifadhaa.â€

Kana jechuun gara Jannata balâ€™inni ishii akka samiiwanii fi dachii taatetti fiigaa. (Kunis amanuu fi hojii gaggaarii hojjachuun taâ€™a. Namni addunyaa keessatti amanuu fi hojii gaggaarii hojjachuun namoota durse, Guyyaa Qiyaamas gara Jannataatti isaan dursa. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

﴿وَالسَّبِقُونَ أُولَئِكَ الْمُقْرَبُونَ ﴾١٢﴾ فِي جَنَّتِ النَّعِيمِ

â€œ**Dursitooni Dursitooni, Isaan sun kan dhiyefamaniidha. Jannata Qananii keessa taâ€™uâ€**
Suuratu Al-Waaqiâ€™a 56:10-12

Namoonni addunyaa keessatti gara iimaanaa fi hojii gaaritti dursan, Aakhirattis gara sadarkaa olâ€™aanaatti dursiitoota taâ€™u. Isaan sun Rabbiin biratti dhiyefamu. Gooftaan isaanii Jannata qananii isaan seensisa.*)

Balâ€™inni Jannataa akka balâ€™inna samii torbanii fi dachii torbanii yommuu walitti dabalamani (sufamaniiti). Ibn Abbaas ni jedha: akkuma uffannii walitti sufamu, samiin torbanii fi dachiin torban walitti sufamu. Kuni balâ€™inna Jannataati[\[2\]](#) (Kuni balâ€™inna Jannataa balâ€™inna samii fi dachii yommuu walitti dabalamaniin wal faakkeesudha.) Kuni Jannani garmalee balâ€™oo taâ€™uu agarsiisa. Rahmaan rahmataa fi tola Isaatiin warra Jannataa keessaa nu haa taasisu.

Kitaabban wabii:

[\[1\]](#) Tafsiir Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Aali-Imraan 2/166-167, Ibn Useymiin

[\[2\]](#) Tafsiir Xabarii-6/52

*Tafsiiru Muyassar-534

Date Created

June 24, 2020

Author

admin